

Joan Barbarà, un gran artista i un gran gravador (1927-2013)

Daniel Giralt-Miracle

Acadèmic de número. daniel@giralt-miracle.com

El 7 de desembre de 2013 ens va deixar Joan Barbarà (Barcelona, 1927-2013), després d'una trajectòria llarga i fèrtil, i quan tot just feia uns dies que havia inaugurat l'exposició *Mediterrani* al Museu de Montserrat, on es podrà veure fins el 23 de febrer d'enguany. El que ha estat el gravador més destacat de la Catalunya contemporània, mestre i mentor de moltes generacions de gravadors i elegit pels seus mèrits numerari d'aquesta corporació, a la que va ingressar el 18 de febrer del 2004, és va iniciar en la pintura, tot i que ben aviat es lliurà al gravat calcogràfic en totes les seves variants, aconseguint ser un dels professionals més innovador i acreditat en el camp del gravat, perquè per la seva sensibilitat artística, pel seu domini de les tècniques calcogràfiques i planigràfiques i per la seva vocació experimental, va saber infondre al gravat un alt nivell creatiu. I això ho certifica el fet que els artistes més prestigiosos d'arreu del món reclamessin la seva col·laboració a l'hora de fer els seus gravats, des de Picasso, Matisse, Miró, Masson o Hartung, fins a Tàpies, Chillida, Saura o Beuys i, encara de les generacions més recents, Víctor Mira, Plensa, Barceló o Rafa Forteza.

S'introduí en el món del gravat al taller de l'heliogravador Francesc Mèlich, on coincidí amb l'artista francès Edouard Chimot, i a partir del 1957, i gràcies a una oportuna beca concedida per l'Institut francès de Barcelona, es va perfeccionar als tallers gràfics més prestigiosos de París (Leblanc, Hayter, Friedlaender, Mourlot, etc) i va assistir a l'Acadèmia La Grande Chaumière. Tot i que, per a mi, l'experiència més interessant es va produir el 1959 quan, amb Lluís Bracons i Suzanne Duplessis, creà l'Atelier de Recherches Pastiques et Techniques Calcographiques, on va obrir una via experimental que marcava la seva carrera posterior.

El 1966, de nou a Barcelona, s'integrà al taller de l'editor Gustavo Gili, que li confià les seves edicions gràfiques. El 1975 fundà el seu propi taller, on encara seguia treballant i des del qual col·laborà amb nombrosos artistes (principalment en la primera època per a les edicions d'Aimé Maeght) i realitzà una ingent tasca com a divulgador del gravat. A més, desenvolupà la seva pròpia carrera com a gravador i il·lustrador d'edicions de bibliòfil, que exposà en diverses ocasions.

Com a pintor, es donà a conèixer el 1943 a "Els Blaus" de Sarrià, juntament amb Ponç i Puig, sota la tutela de J. V. Foix, i les obres que presentà a les Galeries Laietanes els anys cinquanta participaven de l'esperit d'allò que Àlex Mitrani n'ha dit les "Utopies de l'origen", és a dir, aquells corrents avantguardistes que volien renovar els llenguatges figuratius, amb una major llibertat expressiva, i, encara que la pintura ocupà un segon lloc en la seva activitat professional, no deixà de pintar mai.

En ocasió del seu ingrés a aquesta institució, Joan Barbarà donà a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi un esplèndid exemple del seu treball gràfic *L'Acropolis d'Atenes*, que enriqueix el nostre patrimoni. Un record permanent del seu art.

15 de gener de 2014